

แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ ตามแนวทางการประเมิน PISA สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

นายมรกต อนุเคราะห์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ ตามแนวทางการประเมิน PISA สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการดำเนินงาน พบว่า 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA 2) สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดมีแนวทางการยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA 3) ครูผู้สอนร้อยละ 80 จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ ตามแนวทางการประเมิน PISA 4) ผู้เรียน ร้อยละ 80 มีทักษะการคิดขั้นสูง ตามแนวทางการประเมิน PISA การขับเคลื่อนดังกล่าวสามารถทำให้องค์กรมีรูปแบบและวิธีการดำเนินการขับเคลื่อนที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สะดวกต่อผู้ปฏิบัติในองค์กร และกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาประกอบด้วยสถานศึกษาศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด ได้นำแนวทางไปใช้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมและตรงเป้าหมายที่เขตพื้นที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาความฉลาดรู้อย่างครบถ้วน เพิ่มมีโอกาสนำใช้ความสามารถของตนเอง ในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็นและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ทำให้ประสิทธิภาพของการสอนสูงขึ้น ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย สามารถเพิ่มเนื้อหาและจุดมุ่งหมายในการสอนที่เสริมสร้างความฉลาดรู้ได้มากขึ้น สะดวกในการประเมินและวางแผนพัฒนาต่อยอดในปีการศึกษาต่อไปได้ดี

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ ความฉลาดรู้ PISA

ความเป็นมาและความสำคัญ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติของประเทศไทย ดำเนินงานโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ซึ่งการประเมินดังกล่าวริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมการประเมิน PISA มาตั้งแต่รอบแรก (PISA 2000) ในปี พ.ศ. 2543 จนถึงรอบการประเมินปัจจุบัน คือ PISA 2022 ซึ่งเน้นการประเมินความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ และมีการประเมินเพิ่มเติมด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) สำหรับการดำเนินงาน PISA 2022 ของประเทศไทยนั้น ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบการวิจัยหลัก (Main Survey) เรียบร้อยแล้วเมื่อเดือนสิงหาคม 2565 ที่ผ่านมา โดยมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการประเมินดังกล่าว จำนวน 8,509 คน จาก 280 โรงเรียน ทั่วประเทศในทุกสังกัดการศึกษา ซึ่งจะมีการเผยแพร่ผลการประเมินด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของ PISA 2022 ในเดือนธันวาคม 2566 และเผยแพร่ผล

การประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์ ในเดือนธันวาคม 2567 ต่อไป สำหรับในรอบการประเมินถัดไป คือ PISA 2025 จะเน้นการประเมินความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์เป็นหลัก และมีการประเมินเพิ่มเติมด้านการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Learning in the Digital World) โดยจะมีการจัดสอบรอบทดลองใช้เครื่องมือ (Field Trial) ในปี ค.ศ. 2024 และสอบรอบ Main Survey ในปี ค.ศ. 2025 สำหรับประเทศไทยการประเมิน PISA 2025 จะมีการจัดสอบรอบทดลองใช้เครื่องมือในเดือนสิงหาคม 2567 และจัดสอบรอบการวิจัยหลักในเดือนสิงหาคม 2568 นอกจากนี้ ในการประชุมสภาบริหารของโปรแกรม PISA (PISA Governing Board หรือ PGB) ครั้งที่ 54 ระหว่างวันที่ 2 – 4 พฤศจิกายน 2565 ในรูปแบบผสมผสาน (Hybrid Meeting) ณ กรุงบากู สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยแอปพลิเคชัน Zoom นั้น ได้มีการพิจารณาความถี่ในการจัดสอบ PISA หลังจากรอบการประเมิน PISA 2025 ซึ่งเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2565 จากการหารือร่วมกันของทุกประเทศในกลุ่ม OECD และประเทศสมาชิกสมทบ (Associates) ที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้มีการขยายระยะห่างของแต่ละรอบการประเมินเป็นทุก 4 ปี จากเดิมที่มีการประเมินทุก 3 ปี เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของศูนย์แห่งชาติ โดยยังคงสามารถรักษามาตรฐานของการประเมินระดับนานาชาติร่วมกัน ดังนั้น รอบการประเมินถัดจาก PISA 2025 จะเป็น PISA 2029 ซึ่งเน้นการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นหลัก

PISA ประเมินนักเรียนอายุ 15 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ โดยได้ทำการประเมินทุก 3 ปี อย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาและมุ่งให้ข้อมูลแก่ระดับนโยบาย PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน หรือเรียกว่า “ความฉลาดรู้” (Literacy) ใน 3 ด้าน ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ การประเมินนักเรียนจะวัดทั้ง 3 ด้านดังกล่าวไปพร้อมกัน แต่จะเน้นหนักที่ด้านใดด้านหนึ่ง ในแต่ละรอบการประเมิน ซึ่งความฉลาดรู้ทั้งสามด้านนี้ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นสิ่งที่ประชากรจำเป็นต้องมีเพื่อการพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับ PISA 2022 เน้นการประเมินด้านคณิตศาสตร์ โดย PISA มองว่าในปัจจุบันบุคคลที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์จะต้องเป็นบุคคลที่สามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงที่ซับซ้อนร่วมกับการหาวิธีแก้ปัญหาโดยการคิดหรือแปลงปัญหาในเชิงคณิตศาสตร์ ใช้คณิตศาสตร์ และตีความและประเมินผลลัพธ์ทางคณิตศาสตร์ได้

การประเมิน PISA 2022 มีนักเรียนเข้าร่วมการประเมินประมาณ 690,000 คน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของนักเรียนอายุ 15 ปี ประมาณ 29 ล้านคน จาก 81 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ สำหรับในประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์แห่งชาติ (National Center) ได้ดำเนินการจัดสอบเมื่อเดือนสิงหาคม 2565 ซึ่งมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการประเมินจาก 279 โรงเรียน ในทุกสังกัดการศึกษา รวม 8,495 คน ผลการประเมิน PISA 2022 ในระดับนานาชาติ พบว่า นักเรียนจากสิงคโปร์มีคะแนนเฉลี่ยทั้งด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านสูงกว่าทุกประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วมการประเมินในครั้งนี้ สำหรับประเทศที่มีคะแนนสูงสุดห้าอันดับแรกในด้านคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นด้านที่เน้นในรอบการประเมินนี้เป็นประเทศ/เขตเศรษฐกิจในเอเชียทั้งหมด ได้แก่ สิงคโปร์ มาเก๊า จีนไทเป ฮองกง และญี่ปุ่น ส่วนประเทศสมาชิก OECD มีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 472 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ 485 คะแนน และด้านการอ่าน 476 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่า ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ด้านคณิตศาสตร์และการอ่านลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสถิติ

ผลการประเมินของประเทศไทยตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และการอ่านมีแนวโน้มลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์ตามสังกัดการศึกษาและกลุ่มโรงเรียนที่เข้าร่วมการประเมินครั้งนี้ พบว่า กลุ่มโรงเรียนที่เน้นการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยทั้งสามด้านอยู่ในระดับเดียวกับกลุ่มประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่มีคะแนน

คณิตศาสตร์สูงสุดห้าอันดับแรก ส่วนกลุ่มโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD สำหรับกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยทั้งสามด้านต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ในภาพรวมของผลการประเมิน PISA 2022 สะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษาทั่วโลกมีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับ PISA 2018 ซึ่งเป็นผลกระทบจากที่ทุกประเทศต้องเผชิญกับความท้าทายของการจัดการเรียนรู้ในช่วงที่มีวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สำหรับระบบการศึกษาไทยยังมีช่องว่างของคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงกับนักเรียนกลุ่มต่ำที่กว้างมาก แม้ในด้านคณิตศาสตร์จะมีช่องว่างดังกล่าวที่แคบลง แต่เป็นผลมาจากนักเรียนกลุ่มสูงมีการลดลงของคะแนนที่มากกว่านักเรียนกลุ่มต่ำ ดังนั้น การขับเคลื่อนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาแนวทางการยกระดับผลการประเมิน ควรมีมาตรการในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน โดยการพัฒนาคู่มือให้สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ ได้แก่ การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า รูปแบบและลักษณะของข้อสอบเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถจากการเรียนในสถานศึกษาที่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ประยุกต์เข้ากับทักษะและความสามารถในการประมวลความรู้ความเข้าใจ ที่สะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะการคิดขั้นสูงที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ที่เป็นผลจากการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้นๆ ผลการประเมินของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด มีทั้งนักเรียนในกลุ่มสูง ที่มีผลการประเมินในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสังกัด และยังมีผู้เรียนอีกเป็นจำนวนมากที่ยังควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้มีทักษะและสมรรถนะการคิดขั้นสูงในการพัฒนาผลการประเมินให้สูงขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการขับเคลื่อนการยกระดับผลการประเมินจากโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดย PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตร ในสามด้านหลัก คือ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และเพื่อเป็นการขับเคลื่อนการนำผลการประเมินจาก PISA ไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยกระดับคะแนน PISA 2025 จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย และกรอบการประเมินสมรรถนะความฉลาดรู้มาวางแผนการพัฒนาของผู้เรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการตั้งแต่ปีการศึกษา 2567 เป็นต้นมา นำแผนการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ ขยายผลให้กับทุกโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ โดยกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของหน่วยงานและสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกัน ตามทิศทางการพัฒนาความฉลาดรู้ เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินร่วมกับนานาชาติ PISA 2025 มอบหมายให้กลุ่ม/หน่วยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัด มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและขับเคลื่อนการพัฒนาความฉลาดรู้ จัดให้มีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจสาระสำคัญเพื่อให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างชัดเจนเพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนให้การ

ดำเนินงาน กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม หน่วยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัด

แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ ตามแนวทางการประเมิน PISA สำหรับ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สามารถทำให้องค์กรมีรูปแบบและ วิธีการดำเนินการขับเคลื่อนที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สะดวกต่อผู้ปฏิบัติในองค์กร และกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา ประกอบด้วยสถานศึกษาศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด ได้นำแนวทางไปใช้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในชั้นเรียน ได้อย่างเหมาะสมและตรงเป้าหมายที่เขตพื้นที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาความฉลาดรู้ อย่างครบถ้วน เพิ่มมีโอกาสนำใช้ความสามารถของตนเอง ในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหา แหล่งการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียน คิดเป็นและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ทำให้ประสิทธิภาพของการสอน สูงขึ้น ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย สามารถเพิ่มเนื้อหาและจุดมุ่งหมายในการสอนที่เสริมสร้าง ความฉลาดรู้ได้มากขึ้น สะดวกในการประเมินและวางแผนพัฒนาต่อยอดในการศึกษาต่อไปได้ดี

วัตถุประสงค์

เพื่อยกระดับยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับผลการประเมิน สมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
- 2) สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดมีแนวทางการยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียน มาตรฐานสากล PISA
- 3) ครูผู้สอนร้อยละ 80 จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ ตามแนวทางการประเมิน PISA ของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
- 4) ผู้เรียน ร้อยละ 80 มีทักษะการคิดขั้นสูง ตามแนวทางการประเมิน PISA

เชิงคุณภาพ

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเพื่ ยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่เป็นแบบอย่าง
- 2) สถานศึกษาในสังกัดมีแนวทางการยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA ที่เป็นแบบอย่าง
- 3) ครูผู้สอน จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ ตามแนวทางการประเมิน PISA ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อ คุณภาพผู้เรียน
- 4) ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง ตามแนวทางการประเมิน PISA

กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ไปสู่การปฏิบัติของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. มอบหมายกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของหน่วยงานและสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกัน ตามทิศทางการพัฒนาความฉลาดรู้ เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินร่วมกับนานาชาติ PISA 2025

2. ให้กลุ่ม/หน่วยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัด มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและขับเคลื่อนการพัฒนาความฉลาดรู้

3. จัดให้มีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจสาระสำคัญเพื่อให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างชัดเจนเพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนให้การดำเนินงาน

4. กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม หน่วยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัด

1. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชุม ทบทวน ประเมินผลการดำเนินการในรอบปีที่ผ่านมาด้วยกระบวนการ AAR ร่วมกันระหว่างคณะศึกษานิเทศก์ผู้ขับเคลื่อนการประเมิน และครูผู้สอนภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ประชุมสื่อสารสร้างความเข้าใจ และร่วมวางแผนการขับเคลื่อนการเตรียมพร้อมผู้เรียนเพื่อรับการประเมินในระดับนานาชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดจำนวน 26 โรงเรียน

3. ประชุมเชิงปฏิบัติการศึกษานิเทศก์ และครูแกนนำการประเมินความฉลาดรู้ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อวางแผนแนวทางขับเคลื่อนในปีการศึกษา 2567

4. ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการเตรียมพร้อมผู้เรียนเพื่อรับการประเมินในระดับนานาชาติ ตามกรอบโครงสร้างการประเมินด้านความฉลาดรู้ด้านการอ่าน การประเมินความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ และการประเมินความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการทำข้อสอบแบบ Paper base

5. ประชุมเชิงปฏิบัติพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้งานระบบ PISA Style Online Testing เพื่อสร้างความคุ้นเคยในการทำข้อสอบแบบ Computer base ให้กับครูผู้สอนนำไปเตรียมพร้อมในระดับชั้นเรียน โดยขับเคลื่อนร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์และครูแกนนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 Domain

6. ครูผู้สอนภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จัดการเรียนรู้โดยสร้างและใช้ข้อสอบตามแนวทาง PISA แบบ Paper base ในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียน กำหนดไว้ใน 2 แนวทางคือ บูรณาการในวิชาที่สอน หรือจัดกิจกรรมในชั่วโมงเสริมความรู้

7. นิเทศ ติดตามการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียน ภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยคณะศึกษานิเทศก์ผู้ขับเคลื่อนการประเมิน PISA ร่วมกับศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียน

8. จัดเวทีวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน เผยแพร่การปฏิบัติที่เป็นเลิศในเชิงประจักษ์ ผู้พัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นแบบอย่างได้ให้กับสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย (Output)

1. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียน จัดทำแผนการขับเคลื่อนการเตรียมพร้อมผู้เรียนเพื่อรับการประเมินและดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาตลอดปีการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ และครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ครูพัฒนาความฉลาดรู้ให้กับผู้เรียนโดยนำชุดพัฒนาความฉลาดรู้ไปพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พัฒนาผู้เรียนรูปแบบบูรณาการ จำนวน 23 โรงเรียน ลงสู่การปฏิบัติในระดับชั้นเรียนให้ครบถ้วนทุกกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 100
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะการสร้างข้อสอบด้านการอ่าน ตามแนวทางการประเมิน PISA ผ่านระบบ PISA Ondemand เพื่อนำองค์ความรู้มาปรับใช้ในการประเมินความฉลาดรู้ของผู้เรียนตามแนวทางการประเมิน PISA ในชั้นเรียนของตนเอง
4. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนได้รับการนิเทศ ติดตามการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน โดยคณะศึกษานิเทศก์ผู้ขับเคลื่อนการประเมิน PISA ร่วมกับศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียนทุกคนอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ในรูปแบบที่หลากหลาย

ผลที่เกิดกับผู้เรียน (Outcome)

ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคน ได้รับการพัฒนาโดยการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน พัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ตามแนวทางการประเมิน PISA พัฒนาผู้เรียนในการทำข้อสอบแบบ Paper base และ Computer base การพัฒนาโดยใช้ระบบ Computer base test ทุกระบบ คิดเป็นร้อยละ 100

ปัจจัยความสำเร็จ

การดำเนินการเพื่อให้ประสบความสำเร็จอาศัยปัจจัยหลายด้านที่เชื่อมโยงกัน ทั้งการส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านลงสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแนวทางในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้กับสถานศึกษาในสังกัดได้นำไปใช้ตามบริบทพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับในแนวทางของวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ตามแนวทางการประเมิน PISA ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้นำไปขับเคลื่อนให้กับสถานศึกษา มีการอธิบายหลักการ เหตุผล และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างดีจากรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำขับเคลื่อน PISA ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ทุกคน ตลอดจนครูทุกคน ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการ

บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีแนวทางการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของครูในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ตามแนวทางการประเมิน PISA ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สามารถทำให้องค์กรมีรูปแบบและวิธีการดำเนินการขับเคลื่อนที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สะดวกต่อผู้ปฏิบัติในองค์กร สามารถนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติในระดับสถานศึกษาให้ครูในโรงเรียนได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม
2. สถานศึกษาศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด มีนำแนวทางไปใช้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมและตรงเป้าหมายที่เขตพื้นที่ได้กำหนดไว้
3. ครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ประสิทธิภาพของการสอนสูงขึ้น ที่เสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้มากขึ้น นำไปวางแผนพัฒนาต่อยอดในปีการศึกษาต่อไปได้ดี
4. ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทุกคนได้รับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนวทางการประเมิน PISA อย่างครบถ้วน เพิ่มโอกาสในใช้ความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน สามารถนำไปใช้ ประเมิน สะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักและผูกพันกับการอ่าน เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงกับสภาพสังคมและการเรียนรู้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2568). กรอบการประเมินด้านการอ่าน. สืบค้นจาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/>

สำเนาวุฒิบัตร

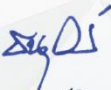

เลขที่ สวก.5700356/2567

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายมรกต อนุเคราะห์

ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้
ประเภท ผู้บริหาร และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”
รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 - 7 ธันวาคม 2567
จำนวน 12 ชั่วโมง
 ขออำนาจพรให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2567

ว่าที่ร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน